

DUCH OBDAROVÁNÍ (Sk 16,11)

Bůh je zdarma!

Chceme děti přivést k objevení darů Ducha svatého prostřednictvím úvah o dárcích a Daru Božím – Duchu svatém.

(6. – 9. třída ZŠ)

Katecheze č. 1 z cyklu „Dary Ducha svatého“

Krátce pro katechetu

Tento cyklus katechezí pro děti staršího školního věku s tématem „Dary Ducha svatého“ nabízí osm témat s ustálenou strukturou: Úvodní aktivita (lze ji nahradit jinou vhodnou), příběh, diskuse (s případným využitím pracovního listu), závěrečná modlitba. Téma lze použít samostatně, případně ho doplnit do delšího setkání. Metodiky budou rovněž obsahovat úvodní podněty, které lze využít k případnému výkladu nebo obohacení setkání.

Úvodní aktivita – hra „Dárky“

Principem hry je předávání imaginárních dárků.

Hráči se posadí do kroužku na zem. Ten, kdo začíná, podá svému sousedovi imaginární „dárek“. Dárek putuje po kruhu, všichni se snaží si představit, co to může být, a podle toho onu věc správně uchopit. Když dárek doputuje ke svému autorovi, každý z kruhu řekne, co si myslí, že to bylo, na závěr autor ostatním poví, co jim vlastně dal. Dochází k mnoha vtipným momentům – někdo štitivě uchopí do dvou prstů posílanou šálu, protože ji pokládá za hroznýše, nebo se mazlí s horkým kamenem, který zaměnil za roztomilé koťátko. V posílání by se měli vystřídat všichni.

Cíl hry: rozvoj představivosti a kreativity, vyjadřování pohybem a dotykem, podklad pro úvahy, co je vlastně dárek, jak jej přijímat a co pro nás může znamenat.

Společné povídání

Bůh je zdarma

Šimonovi mágovi, který si myslel, že by si mohl od apoštolů koupit schopnost předávat jiným Ducha svatého vkládáním svých rukou, řekl jiný Šimon, Petr: „*Tvé peníze ať jsou zatraceny i s tebou: Myslil sis, že se Boží dar dá získat za peníze! Tato moc není pro tebe a nemůžeš mít na ní podíl, neboť tvé srdce není upřímné před Bohem. Odvrať se proto od této své ničemnosti a pros Boha; snad ti odpustí, co jsi zamýšlel. Vidím, že jsi plný hořké závisti a v zajetí nepravosti.*“ (Sk 8,18-24)

Bůh je zdarma a skutečný dar Ducha může někdo dostat tehdy, když se nechá obdarovat samotným Duchem, který je řečou štědrosti, ze které se rodí další dary. Kdo se do tohoto obdarování neponoří celý, zůstává chudý a uzavřený ve své hořkosti.

Co se stane, když dostaneme nějaký dárek?

Nejkrásnější a nejzdravější reakcí na nějaký dárek je nadšení: údiv, radost, pocit srdce, které se rozšiřuje. Někdo na nás myslel, investoval do nás něco ze sebe (věnoval nám čas, energii a často i peníze) a udělal to upřímně, s čistým srdcem, bez postranních úmyslů, zdarma: protože nás má rád.

Ne vždycky je ale všechno tak růžové. Občas se dává dárek tak trochu z donucení, jako formalita. Někdy je dárek, který dostáváme, „znečištěný“: jako jablko, které dostala Sněhurka od čarodějnice. Takový je dárek věnovaný pro dosažení něčeho jiného.

Někdy se nám samotným podaří „otrávit“ nějaký dárek, který jsme dostali: pozastavíme se nad jeho cenou a trochu zapomeneme na to, kdo nám dárek dává; nebo se příliš rychle snažíme dát druhému něco na oplátku, abychom se nemuseli cítit dlužníky a být těm druhým příliš blízko.

Co se ale stává, když my sami dáváme dárek?

Všechno záleží na tom, co nás vede k tomu, že dárek dáváme. Můžeme ho dát z lásky, ale také z nutnosti, na oplátku, nebo dokonce proto, abychom pak někoho vydírali, svazovali nebo abychom tomu druhému náš dárek předhazovali jako důkaz naší dobroty (i takových ubohostí jsme schopni).

V každém případě tím, že něco darujeme, vytváříme sami v sobě očekávání, jestli nám někdo dá něco na oplátku, nebo alespoň nám hezky a sám od sebe poděkuje. A v tom je paradox obdarování: volá po odpovědi, ale chce, aby byla svobodná a otevřená i možnosti, že žádná odpověď nepřijde. Pouze očekávání, že druhý dar přijme a bude za něj vděčný, ho činí opravdu zdarma daným, opravdu hodným tohoto jména.

Díky! Slavnost vděčnosti

„Díky za dárek!“, „Díky, že jsi ho přijal“. Když druhý odpoví, přichází radost a můžeme slavit. Naším „díky“ vlastně říkáme mnohem víc: „Jsem ti vděčný a znovu se přesvědčuji o tom, že jsi dobrý; a tento dárek současně upevňuje a vytváří vztah mezi námi.“ „I já jsem ti vděčný, že jsi mi daroval možnost darovat, vstoupit do vztahu s tebou, abychom žili jako přátelé a bratři; přijetím dárku jsi přijal mne.“

Naopak tam, kde se dárky nedávají a všechno je redukováno na ekonomickou výměnu, se i lidé nakonec stávají věcmi.

Když ten, kdo dává je Bůh – k zamyšlení

Proč dáváme dárky? Není to přece vůbec nic užitečného a nezbytného. Je to tajemství. Tajemství, které pro nás křesťany má jméno „Bůh“.

Ve skutečnosti existuje mistr v dávání: Ježíš Kristus. Existuje pramen obdarování: Bůh Otec. Existuje tlukoucí srdce obdarování, Dar v osobě: Duch svatý.

Když slavíme svátost biřmování, obdržíme dar Ducha, díky němuž máme schopnost darovat „jako Bůh“. Dostáváme jej od něj a stáváme se schopni milovat jako on.

Bůh ale nevznáší žádný nárok. Stejně jako my i on očekává svobodnou odpověď díky.

Pracovní list

Poté je možno využít pracovní list k samostatné činnosti dětí – vyplní si sebepoznávací test a na jeho základě lze případně pokračovat v diskusi.

Závěrečná modlitba

Pane, ty jsi ten největší dar, který jsme dostali a stále dostáváme. Dej, aby naše srdce bylo otevřené pro Tebe a abychom se tak i my naučili být darem pro druhé!

Autor: Maria Grazia Ciravegna a Francesco Cravero.

Překlad a úpravy z Dossier Catechista 1/2015 – 2016 a www.hranostaj.cz David Žofák a Lenka Jeřábková.

Dárkoměřič

Od kterého dárku jsi?

Přečti si text v různých obdélnících a...

- Jestli se v textu najdeš (souhlasil bys s ním), vybarvi obdélník barvou patřící jeho části.
- Jestli se v textu nenajdeš (jestli bys odpověděl: ne, nikdy, není to tak), nech obdélník bílý.

Připrav si 4 fixy nebo barevné pastelky: červenou, zelenou, modrou a fialovou. Budou ti sloužit k vybarvení obdélníků čtyř různých částí testu.

- Jestli to vnímáš tak napůl... vybarvi jen půlku obdélníku (nebo ho vyšrafuj)!
- Jednička je červený rámeček, dvojka zelený, trojka modrý, čtyřka fialový.

2

Když dostanu dárek, často potom myslím na toho, kdo mi ho dal.

Když dostanu dárek, rád se těším na nějaké překvapení.

Pro mě je dárek i to, když mi někdo pomůže nebo mě pozve ke hře.

Když dostanu dárek, rád za něj vždy poděkuji.

Když si všimnu, že pro mne připravují dárek, nejsem ve své kůži.

I když je dárek trochu ošklivý – stejně se mi líbí.

3

Mně se na dárcích líbí, že díky nim jsme větší přátelé.

Když dostanu dárek, líbí se mi myšlenka, že ho jednoho dne oplatím.

Daný nebo přijatý, pro mě je správný dárek ten, když není nutné ho oplatit.

Když si vyměňujeme dárky, není pro mne podstatná jejich cena.

Když si vyměňujeme dárky, je pro mne důležité, že si je dáváme rádi.

Někdy je nejkrásnější poděkovat za dárek tím, že dám dárek zase někomu jinému, řetězovitě.

1

Někdy se mi podaří vyrobit dárek vlastníma rukama.

Mé dárky většinou druzí obdivují, jsou přímo vhodné pro toho, komu je dávám.

Ať je dárek hodně drahý nebo ne, nemyslím na to a koupím ho.

Často se mi stane, že dávám někomu dárek.

Dávat dárky se mi líbí skoro víc, než je přijímat.

Někdy dám někomu dárek jen tak, bez toho, že by měl nějaké výročí.

4

Občas se mi stává, že dám někomu dárek s úmyslem, aby mi ho oplatil, a pokud možno něčím lepším.

Když dostanu nějaký dárek, představuji si, kolik tak asi mohl stát.

Když mám dát nějaký dárek, snažím se vzpomenout si, co mi ten druhý dal... abych mu to mohl oplatit.

Když mám dát nějaký dárek, hledám, jestli nemám doma něco, co bych mohl postrádat.

Často se mi stane, že dávám dárek s postranním úmyslem: ne proto, abych opravdu dal dárek.

Když dostanu nějaký dárek, nejdřív ho rychle oplatím, a pak se cítím dobře.

VÝSLEDKY DÁRKOMĚŘIČE:

ČERVENÝ rámeček: Vyplňoval jsi červené obdélníky?

Jsi štědrý člověk, který rád něco dává.

ZELENÝ rámeček: Vybarvil jsi všechno? Zelený semafor

ukazuje, že máš dar přijímat.

MODRÝ rámeček: Vybarvil jsi modrou? Umíš se

vrhnout do hry vzájemnosti.

FIALOVÝ rámeček: Fialové skvrny? Stav pohotovosti: nebezpečí jedovatých dárků.

Boží barvy

Jak je podle tebe vybarven boží dárkoměřič?

Podle nás je celý červený (Bůh je v dávání nejlepší: dává všechno), nenávidí fialovou (jasně, že „dárkovou“, sama o sobě je to hezká barva), a doufá, že přispějeme v zelené a modré. Co na to říkáš?

Dárkoměřič

Od kterého dárku jsi?

Přečti si text v různých obdélnících a...

- Jestli se v textu najdeš (souhlasil bys s ním), vybarvi obdélník barvou patřící jeho části.
- Jestli se v textu nenajdeš (jestli bys odpověděl: ne, nikdy, není to tak), nech obdélník bílý.

Připrav si 4 fixy nebo barevné pastelky: červenou, zelenou, modrou a fialovou. Budou ti sloužit k vybarvení obdélníků čtyř různých částí testu.

- Jestli to vnímáš tak napůl... vybarvi jen půlku obdélníku (nebo ho vyšrafuj)!
- Jednička je červený rámeček, dvojka zelený, trojka modrý, čtyřka fialový.



2

Když dostanu dárek, často potom myslím na toho, kdo mi ho dal.

I když je dárek trochu ošklivý – stejně se mi líbí.

Když si všimnu, že pro mne připravují dárek, nejsem ve své kůži.

Když dostanu dárek, rád za něj vždy poděkuji.

Když dostanu dárek, rád se těším na nějaké překvapení.

Pro mě je dárek i to, když mi někdo pomůže nebo mě pozve ke hře.

Mně se na dárcích líbí, že díky nim jsme větší přátelé.

Když dostanu dárek, líbí se mi myšlenka, že ho jednoho dne oplatím.

Daný nebo přijatý, pro mě je správný dárek ten, když není nutné ho oplatit.

Když si vyměňujeme dárky, není pro mne podstatná jejich cena.

Když si vyměňujeme dárky, je pro mne důležité, že si je dáváme rádi.

3

Někdy je nejkrásnější poděkovat za dárek tím, že dám dárek zase někomu jinému, řetězovitě.

Někdy se mi podaří vyrobit dárek vlastníma rukama.

Mé dárky většinou druzí obdivují, jsou přímo vhodné pro toho, komu je dávám.

1

Někdy dám někomu dárek jen tak, bez toho, že by měl nějaké výročí.

Ať je dárek hodně drahý nebo ne, nemyslím na to a koupím ho.

Často se mi stane, že dávám někomu dárek.

Dávat dárky se mi líbí skoro víc, než je přijímat.

Občas se mi stává, že dám někomu dárek s úmyslem, aby mi ho oplatil, a pokud možno něčím lepším.

Když dostanu nějaký dárek, představuji si, kolik tak asi mohl stát.

Když mám dát nějaký dárek, snažím se vzpomenout si, co mi ten druhý dal... abych mu to mohl oplatit.

Když mám dát nějaký dárek, hledám, jestli nemám doma něco, co bych mohl postrádat.

Často se mi stane, že dávám dárek s postranním úmyslem: ne proto, abych opravdu dal dárek.

Když dostanu nějaký dárek, nejdřív ho rychle oplatím, a pak se cítím dobře.

4

VÝSLEDKY DÁRKOMĚŘIČE:

ČERVENÝ rámeček: Vyplňoval jsi červené obdélníky?

Jsi štědrý člověk, který rád něco dává.

ZELENÝ rámeček: Vybarvil jsi všechno? Zelený semafor ukazuje, že máš dar přijímat.

MODRÝ rámeček: Vybarvil jsi modrou? Umíš se vrhnout do hry vzájemnosti.

FIALOVÝ rámeček: Fialové skvrny? Stav pohotovosti: nebezpečí jedovatých dárků.

Boží barvy

Jak je podle tebe vybarven boží dárkoměřič?

Podle nás je celý červený (Bůh je v dávání nejlepší: dává všechno), nenávidí fialovou (jasně, že „dárkovou“, sama o sobě je to hezká barva), a doufá, že přispějeme v zelené a modré. Co na to říkáš?